

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa Z. K.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o wymierzenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 1 lutego 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 16 września 2015 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 720 (siedemset
dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 13 lipca 2012 r., nr [...] Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE) nałożył na Z. K., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą E. z siedzibą w R. (powód) karę pieniężną w wysokości 278.446,09 zł za naruszenie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. 2006 r., Nr 169, poz. 1199 ze zm., dalej jako ustawa o biopaliwach).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł powód, zaskarżając ją w całości.

Wyrokiem z 15 lipca 2014 r., XVII AmE (...) Sąd Okręgowy w W. - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie powoda.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego apelacją.

Wyrokiem z 16 września 2015 r., VI ACa [...] Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powoda i obciążył go kosztami postępowania.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, że prawidłowo przyjął Sąd pierwszej instancji, że zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o biopaliwach karze podlega ten, kto realizując Narodowy Cel Wskaźnikowy, nie wykonuje obowiązku z art. 23 ust. 1 ustawy o biopaliwach, zatem już samo niezapewnienie minimalnego udziału biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw stanowi podstawę do jej nałożenia. Sąd Apelacyjny wyraźnie zaznaczył, że w przypadku stwierdzenia, że zachodzą przesłanki do wymierzenia kary pieniężnej na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o biopaliwach, Prezes URE jest zobowiązany do jej nałożenia. Ustawa o biopaliwach nie przewiduje możliwości odstąpienia przez Prezesa URE od wymierzenia kary, ani też żadnych form miarkowania jej wysokości. Wpływ na wysokość wymierzonej kary ma jedynie wartość parametrów przewidzianych we wzorze, stanowiącym podstawę do jej wyliczenia, a zawartym w art. 33 ust. 5 ustawy o biopaliwach.

Sąd Apelacyjny stwierdził również, że brak jest podstaw do stosowania w przedmiotowej sprawie art. 56 ust. 6 i 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r.- Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm., dalej jako Prawo energetyczne), gdyż zaskarżona decyzja Prezesa URE została wydana na podstawie ustawy o biopaliwach, która nie zawiera odesłania do Prawa energetycznego w zakresie przepisów dotyczących wymierzania kar pieniężnych.

Sąd Apelacyjny zwrócił także uwagę, iż w trakcie postępowania powód przedstawiał szereg okoliczności, które w jego ocenie miały przemawiać za uznaniem, że dochował on należytej staranności w realizacji nałożonych na niego obowiązków. Twierdzenia te nie zostały jednak poparte stosownymi dowodami, w związku z tym Sąd Apelacyjny nie uwzględnił ich w materiale dowodowym.

Za nieuzasadnione uznał również Sąd Apelacyjny zarzuty powoda dotyczące rażącej surowości wymierzonej mu kary pieniężnej oraz jej nieadekwatności w stosunku do osiągniętych dochodów, gdyż nie znajdują one oparcia w obowiązującej regulacji ustawowej, która nie przewiduje żadnej możliwości miarkowania wysokości nakładanej kary pieniężnej.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej powód podniósł, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, co w ocenie powoda uzasadnia oczywistą zasadność skargi.

Formułując istotne zagadnienie prawne powód stwierdził, że należy rozstrzygnąć kwestie: 1) zakresu zastosowania przepisu art. 8 ust. 2 w zw. z art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Konstytucja) w postępowaniu przed sądami powszechnymi przez wskazanie, czy wobec ujawnienia ew. niezgodności przepisu rangi podkonstytucyjnej z Konstytucją: a) sąd nie może odmówić stosowania tego przepisu i jest obowiązany zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym na podstawie art. 193 Konstytucji czy też b) uznając zasadę podległości sędziego Konstytucji i ustawom przyjąć należy możliwość odmowy zastosowania przepisów ustawy sprzecznych z Konstytucją; 2) zakresu w jakim prowadzona ma być przez sądy powszechne kontrola legalności i zasadności decyzji organów państwowych — w tym wypadku decyzji Prezesa URE - w przedmiocie wymierzania kar pieniężnych określonych w przepisach ustaw szczególnych, a więc zakresu bezpośredniego zastosowania przez sądy powszechne przepisów art. 2 i art. 64 ust. 1 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 20 Konstytucji i odmowy stosowania przez sąd powszechny przepisu ustawy, który jest sprzeczny z Konstytucją przez to, że przewiduje obowiązek nałożenia przez właściwy urząd kary pieniężnej w sztywno określonej wysokości, bez względu na okoliczności czynu, uzasadniającego ich zastosowanie; 3) zakresu stosowania przepisów art. 33 ust. 1 pkt 5 i ust. 5 oraz art. 33 ust. 9 pkt 3 w związku z art. 23 ust. 1 ustawy o biopaliwach co do prawa do zmiany przez sądy powszechne decyzji wymiarowych Prezesa URE przez odstępianie od wymierzenia kary lub miarkowania jej wysokości.

Przesłankę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. powód umotywował koniecznością przesądzenia czy na gruncie art. 178 ust. 1 Konstytucji sędzia ma możliwość odmowy zastosowania przepisu sprzecznego z Konstytucją, czy też uprawniony jest jedynie na mocy art. 193 Konstytucji do skierowania do Trybunału

Konstytucyjnego pytania prawnego, w sytuacji gdy poweźmie wątpliwości co do zgodności ustawy z Konstytucją.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda Prezes URE wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie Sąd Najwyższy stwierdza, że dostrzega potencjalny problem zgodności z Konstytucją normy z art. 33 ustawy o biopaliwach. Niemniej jednak, aby Sąd Najwyższy mógł pochylić się nad kwestią konstytucyjności normy wynikającej z tego przepisu niezbędne byłoby poczynienie odpowiednich ustaleń, dotyczących okoliczności przemawiających za miarkowaniem wymiaru kary pieniężnej na etapie postępowania. Wystarczające byłoby już samo konsekwentne składanie przez powoda wniosków dowodowych w tym zakresie w toku postępowania, a w przypadku ich oddalania zgłoszenie stosownych zarzutów procesowych. Z uwagi na zasadę związania Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi poczynionymi na etapie postępowania przed sądami powszechnymi, wynikającą z art. 398¹³ § 2 k.p.c., przy braku udowodnienia przez powoda okoliczności stanowiących podstawę do miarkowania względem niego kary pieniężnej na etapie postępowania przed Sądem pierwszej i drugiej instancji, na co zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku, oraz przy jednoznacznym brzmieniu art. 33 ustawy o biopaliwach, który nie nakłada na Prezesa URE obowiązku ustalania okoliczności łagodzących wymiar kary, Sąd Najwyższy nie miał podstaw do zajęcia się problemem sformułowanym we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zwraca także uwagę, iż sama konstrukcja tego wniosku była wadliwa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi

(postanowienia Sądu Najwyższego z 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990 oraz z 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355).

Mając na względzie powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

I.n